

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

Český jazyk a literatura pro 2. stupeň ZŠ

integrováný
modelový ŠVP

2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Využití vzdělávací obory	Český jazyk a literatura
Průřezová témata (PT)	Společnost pro všechny
Klíčové kompetence (KK)	— komunikační — digitální — kulturní — osobnostní a sociální — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — k občanství a udržitelnosti — k učení
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská

Informace o pojetí předmětu	Předmět Český jazyk a literatura je součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Z toho vyplývá, že má těsný vztah ke dvěma dalším předmětům patřícím do této oblasti, k Cizímu (anglickému) jazyku a Dalšímu cizímu jazyku. Specifikum českého jazyka spočívá v tom, že pro většinu žáků představuje mateřský jazyk a je pro ně také národním jazykem. Zvládnutí komunikace v českém jazyce umožňuje rozvíjení znalostí v dalších předmětech. Současné pojetí literární výchovy zdůrazňuje především četbu s porozuměním, interpretaci textu a sdílení čtenářských zážitků.
Informace o obsahu předmětu	Předmět zahrnuje Komunikační a slohovou výchovu, Jazykovou výchovu a Literární výchovu. Současné pojetí preferuje funkční propojení komunikační a jazykové složky, znalost jazyka a jeho systému není cílem, ale prostředkem ke zdokonalení komunikačních schopností. Literární výchova zaujímá zvláštní postavení, které vyplývá především z její estetické funkce.
Časová dotace	3 + 3 + 3 + 3
Organizace výuky předmětu	Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je vyučován v každém ročníku na 2. stupni ZŠ, po 3 hodinách týdně. Výuka probíhá převážně ve standardní učebně v ideálním případě vybavené interaktivní tabulí. V souladu s rozvíjením digitální kompetence mohou být některé vyučovací hodiny realizovány v počítačové učebně. Některá témata mohou být součástí školních projektů, s obsahem předmětu souvisí návštěvy divadelních nebo filmových představení, muzeí apod.
Podmínky pro výuku předmětu	Zajištění technického vybavení třídy, realizace mimoškolní výuky – návštěvy divadelních nebo filmových představení, muzeí ad.

Vzdělávací strategie

Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Využití vzdělávací obory	Český jazyk a literatura
Průřezová témata (PT)	Společnost pro všechny
Klíčové kompetence (KK)	— komunikační — digitální — kulturní — osobnostní a sociální — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — k občanství a udržitelnosti — k učení
Základní gramotnosti (ZG)	Čtenářská a pisatelská

Klíčové kompetence rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

KKU	Klíčová kompetence k učení	— propojujeme výuku se zkušeností žáků a zprostředkováváme jim smysl vyučovaného obsahu (proč se konkrétní obsah či kompetenci učí) — podporujeme žáky k dalšímu učení tím, že oceňujeme jejich silné stránky, jejich snahu, pokrok a úspěchy — zprostředkováváme žákům konkrétní příklady výstupů úspěšného učení ve vztahu ke škole i celkovému rozvoji osobnosti
KKK	Klíčová kompetence komunikační	— vytváříme příležitosti pro různé formy diskuse, ve kterých mohou žáci bezpečně pokládat otázky a sdílet své myšlenky, prožitky, pocity na dané téma (párové diskuse, debaťní kroužky atd.) — pokládáme dostatečné množství otevřených otázek, které podněcují žáky k přemýšlení a hlubší argumentaci — pravidelně organizujeme aktivity, ve kterých žáci prezentují ve skupinách či před celou třídou své zážitky, nápady a výsledky individuálních či skupinových činností
KOS	Klíčová kompetence osobnostní a sociální	— v rámci různých témat věnujeme pozornost otázkám etiky a mezilidských vztahů a provázíme žáky diskusí o situacích, které vyžadují empatii a respekt vědomě pracují s vlastními předsudky — oceňujeme žáky za ohleduplné chování a projevy empatie — do výuky řadíme aktivity, hry, modelové hry, dramatizaci a cvičení zaměřená na aktivní poslech, komunikaci
KOB	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti	— vytváříme prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního názoru žáků, — sami uplatňujeme respektující přístup a vedeme k němu důsledně žáky, nekritizujeme žáka za názor — podněcujeme žáky ke kladení otázek a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedeme k hlubšímu promýšlení a prohloubení argumentace

KPP	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní	— integrujeme do výuky například: otevřené diskuse, otevřené otázky, kreativní úkoly, projekty — podporujeme nepřímé učení prostřednictvím zkušeností – například experimentování a bádání; tvůrčí čtení a psaní; umělecké vyjádření – malování, divadlo aj.
KRP	Klíčová kompetence k řešení problémů	— dáváme žákům podněty k rozlišování mezi tím, co je faktické tvrzení, tvrzení hypotetické (hypotéza) a prostý názor, a to ve složitějších textech (výklad v učebnici, vědecký popularizační text, novinový text apod.), v mluveném projevu i audiovizuálním obsahu (televizní pořad, dokumentární film, film s vědeckou tematikou apod.) s vědeckým obsahem — zaměřujeme se na to, aby žáci při posuzování relevance získávané vědecké informace systematicky zohledňovali povahu zdrojů tvrzení s vědeckým obsahem (učebnice, vědecký text, novinový text, dokumentární film, autorské video, sociální síť apod.)
KKT	Klíčová kompetence kulturní	— diskutujeme se žáky o různých uměleckých dílech a kulturních událostech, které jim umožňují hlouběji porozumět významu a účelu umění a kultury jako prostředku vyjadřování myšlenek a emocí — v diskusích o kulturních projevech a uměleckých dílech vedeme žáky k toleranci a respektu k názoru druhých — podporujeme žáky v účasti na kulturních projektech, které jim umožňují vyjádřit jejich myšlenky, emoce a hodnoty prostřednictvím různých uměleckých forem; — organizujeme návštěvy muzeí, galerií, divadelních představení a jiných kulturních akcí
KDI	Klíčová kompetence digitální	— zařazujeme do výuky takové aktivity, aby měli žáci příležitost pracovat s otevřenými daty a veřejnými databázemi — vedeme žáky ke kritické práci s informačními zdroji a odpovědnosti při jejich vytváření — učíme žáky, jak se chovat v online prostředí — prostřednictvím promyšlených online aktivit je vedeme k etickému a ohleduplnému jednání, respektu k druhým, podporujeme jejich spolupráci

Základní gramotnosti rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

ZGC	Základní gramotnost čtenářská a pisatelská	— oceňujeme čtení a psaní jako činnosti pomáhající porozumět světu i sobě samému — při čtení i psaní posuzujeme autorské záměry, účinky a prostředky textu i kontext autora nebo čtenáře
ZGM	Základní gramotnost logicko-matematická	x

Integrovaný modelový ŠVP / Český jazyk a literatura pro 2. stupeň ZŠ

Dílo vzniklo v IPs Podpora kurikulární práce škol.

Registrační číslo projektu CZ.02.02.XX/00/22_005/0004756

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0
– Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR.

Licenční podmínky navštivte na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.

Národní pedagogický institut
České republiky
Praha, leden 2025
www.npi.cz